

21.11.2017

Valtiovarainministeriö

Rahoitusmarkkinaosasto

Viite: Lausuntopyyntö 1.11.2017, VM136:00/2017

Asia: Luonnos luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevaksi valtiovarainministeriön asetukseksi ja luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentti

Kun luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi oli lausunnolla, siihen ei sisältynyt ehdotusta luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n muuttamiseksi, minkä johdosta sosiaali- ja terveysministeriö lausuu ehdotuksesta niiltä osin kun sillä on liittymäkohtia vakuutusyhtiöitä koskevaan tilinpäätössääntelyyn.

Hallituksen esityksessä 151/2017 vp. ehdotetaan luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentti kuuluviksi seuraavasti:

6 §

Rahoitusvälineen kirjaaminen, arvostaminen ja esittäminen sekä käyvän arvon rahasto

Johdannaissopimusten ja muiden rahoitusvälineiden kirjaamisessa, arvostamisessa ja esittämisessä tilinpäätöksessä noudatetaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja.

Muutokset rahoitusvälineen käyvässä arvossa mukaan lukien rahoitusvelan luottoris-
kissä esitetään käyvän arvon rahastossa silloin, kun 1 momentissa tarkoitettu kansain-
välinen tilinpäätösstandardi edellyttää sen esittämistä muun laajan tuloksen erissä.

Ministeriö kiinnittää valtiovarainministeriön huomiota siihen, että kansainväliset IFRS-tilinpäätösstandardit on laadittu ensisijaisesti konsernitilinpäätöksen laatimista varten tarkoitettuihin tilanteisiin.

Vaikutelma on, että luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n 1 momentti, perustuisi direktiivin 2013/34/EU 8 artiklan 6 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että rahoitusinstrumentit kirjataan ja arvostetaan ja niitä koskevat tiedot esitetään tilin-

päätöksessä asetuksella (EY) 1606/2002 hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti.

Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen 2 momentilla ei liene tarkoitus muuttaa 1 momentin sisältöä. Toisin sanoen, mikäli rahoitusvälineiden osalta edellytetään noudatettavaksi kansainvälisiä IFRS -tilinpäätösstandardeja tilinpäätöksessä, niitä tulisi soveltaa täysimääräisesti. Epäselväksi jää, onko luottolaitoksella velvollisuus noudattaa 12 luvun 6 §:n 1 ja 2 momenttien säännöksiä myös konsernitilinpäätöksen laatimisessa. Jos näin on tarkoitettu, avoimeksi jää vakuutusyhtiön käsittely luottolaitoksen konsernitilinpäätöksessä, kun kyse on 12 luvun 10 §:n soveltamisesta, ainakin kahdesta syystä. Ensinnäkään IFRS 17 vakuutus sopimukset -standardia ei vielä ole hyväksytty EU:ssa sovellettavaksi ja toiseksi vakuutusyhtiöt voivat ylimenokauden ajan soveltaa EU:ssa hyväksyttyjä vaihtoehtoisia menettelyjä (deferral approach tai overlay approach), eli voivat tiettyjen edellytysten täytyessä edelleen soveltaa IAS 39 standardia. Kun kyse on vakuutusyhtiön sisällyttämisestä konsernitilinpäätökseen, laajan tuloksen erät määräytyvät osin eri tavoin kuin luottolaitosten osalta. Ensimmäisessä momentissa oleva säännös ei määrittele sitä, onko kyseessä EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt IFRS -tilinpäätösstandardit vai yleensä voimassa olevat [IFRS] -tilinpäätösstandardit.

Luottolaitoksen tuloslaskelmakaavan osalta valtiovarainministeriön asetus perustuu ilmeisesti pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun direktiivin 86/635/ETY 27 artiklaan perustuvaan pystysuoraan kaavaan. Kun kyse on EU:ssa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien rajoitetusta soveltamisesta, eli direktiivin 2013/34/EU 8 artiklan ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan [kumotun direktiivin 78/660/ETY 42 a - 42 f artiklat] säännösten panemisesta täytäntöön, jäsenvaltion tulisi ensin mainitun luottolaitoksia koskevan direktiivin 1 artiklan mukaan edelleen lähtökohtaisesti soveltaa mainitun direktiivin tuloslaskelma- ja tasekaavoja sekä tilinpäätöksen liitetietoja. Valtiovarainministeriön asetuksen luottolaitoksen tuloslaskelmaa koskeva kaava on lyhyempi kuin mitä direktiivin, tiukasti tulkittuna, voidaan katsoa edellyttävän. Ministeriön käsitys on, että valtiovarainministeriön ratkaisua voidaan perustella 26 artiklan toisen kohdan säännöksellä, joka sisällytettiin luottolaitosten tilinpäätösdirektiiviin, 18 päivän kesäkuuta 2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/51/EY¹.

Valtiovarainministeriön ehdotus asetuksen muuttamiseksi ei sisällä perustelumuistiota ehdotetuista muutoksista, minkä johdosta jää epäselväksi miksi IFRS -standardin tunnistamia laajan tuloksen erä on sisällytetty varsinaiseen tulokseen, kun kansainvälinen käytäntö [IAS 1] vaikuttaisi olevan sellainen, jossa laajan tuloksen erät esitetään tuloslaskelmassa, varsinaisen tuloksen jälkeen, erillisessä tuloslaskelman osiossa.

¹ "Jäsenvaltiot voivat direktiivin 78/660/ETY 2 artiklan 1 kohdasta poiketen sallia tai vaatia, että kaikki luottolaitokset tai jotkin luottolaitosryhmät esittävät toimintansa tuloksellisuutta koskevan selvityksen sen sijaan, että ne esittävät tuloslaskelman erät 27 tai 28 artiklan mukaisesti, mikäli tiedot vastaavat vähintään kyseisissä artikloissa edellytettävä."

<https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1>

<https://www.iasplus.com/en/publications/global/models-checklists/2016/ifrs-mfs-2016-ifrs-9>

<http://ar2015.sampo.com/fi/tilinpaatos/konsernin-ifrs-tilinpaatos/konsernin-laaja-tuloslaskelma-ifrs/>

<http://ar2016.sampo.com/fi/tilinpaatos/konsernin-ifrs-tilinpaatos/konsernin-laaja-tuloslaskelma-ifrs/>

Valtiovarainministeriöllä on luottolaitoslain 12 luvun 2 §:n nojalla oikeus säätää poikkeuksia rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen ja niiden arvonmuutosten merkitsemistä tilinpäätökseen koskevista kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista sekä niiden soveltamiseen perustuvista lisävaatimuksista tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa esittäville tiedoille. Vaikuttaisi perustellulta, että valtiovarainministeriön oikeus säätää poikkeuksista koskisi myös konsernitilinpäätöstä koskevia kysymyksiä [HE 151/2017 vp].

Jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa on tarkoitus noudattaa yhdenmukaisia tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, voi tämä johtaa varsin merkittävään hallinnollisen taakan lisääntymiseen, mikäli konsernitilinpäätökseen yhdisteltävä vakuutusyhtiö on velvolinen järjestämään kirjanpitosensa siten, että IFRS - mukainen raportointi sen emoyritykselle on mahdollista.

Sosiaali- ja terveysministeriölle jää epäselväksi, miksi valtiovarainministeriö näkee tarkoituksenmukaiseksi asetuksen säännöksissä poiketa EU:ssa hyväksytyjen tilinpäätösstandardien esittämistavasta kun muutoin luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n 1 momentissa tukeudutaan standardeihin. Kyse ei vaikuttaisi olevan lain säännöksen tarkentamisesta vaan sen sisällön, jonka tulisi määräytyä EU:ssa hyväksytyistä IFRS -standardeista; varsin olennaisesta muuttamisesta. Valtiovarainministeriön ratkaisu johdattaa tilanteeseen, jossa luottolaitos, joka soveltaa IFRS -standardeja rahoitusvälineiden kirjaamisessa, arvostamisessa ja esittämisessä, soveltaa standardeja eri tavoin kuin muu yritys.

Niiltä osin kun kyse on taseen ulkopuolisten erien osalta esitettävistä liitetiedoista, sosiaali- ja terveysministeriö esittää valtiovarainministeriön harkittavaksi, että nämä säännökset sijoitettaisiin oman pääotsikon alle esimerkiksi 26 §:n muut liitetiedot yhteyteen, sen sijaan että ne edellytetään esitettäväksi taseen vastaavia koskevien liitetietojen yhteydessä. Harkittavaksi ministeriö esittää myös sitä, että laajaa tulosta koskevia liitetietoja koskevat säännökset sijoitettaisiin selvyyden vuoksi omaan pykälään, mikäli valtiovarainministeriö päätyy tarkistamaan asetukseen sisältyviä tuloslaskelmakaavoja.

Yhteenvedona ministeriö näkee tarpeelliseksi selventää tuleeko, ja jos tulee miten, luottolaitoslain 12 luvun 6 §:n 1 momentti sovellettavaksi vakuutusyhtiön rahoitusvälineisiin, kun vakuutusyhtiö yhdistellään luottolaitoksen konsernitilinpäätökseen valtiovarainministeriön lausunnon kohteena olevan asetuksen mukaisesti.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Vakuutusylitarkastaja

Tom Strandström

LIITTEET

ei liitteitä

JAKELU

miki.kuusinen@vm.fi, VM kirjaamo

TIEDOKSI

OSP Outi Antila

